

RDEČI PRAPOR

Glasilo ljublj. oblasne organizacije Socijalistične stranke Jugoslavije (SSJ).

Izhaja vsak terek. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Wolfova ulica šte. 12, (Tiskarna Matke Hrovatin). — Stane mesečno 4 Din, četrtletno 12 Din, letno 48 Din. Opazni po dogovoru. — Brezplačno frankiranje in podpisuje, steer jih ne priobčimo. Rokopisov ne vračamo. — Reklamacije poštnine proste.

ŠTEV. 4. Leto I.

LJUBLJANA, 20. marca 1923.

Posamezna številka 1 Din.

Volivni rezultati.

Posledice bratomornega boja. — Socijalisti na jugu. — Zmaga plemenskega separatizma. — Težka notranja politična kriza.

Volivni rezultat v Sloveniji je pokazal jasno, da je bratomorni boj med socijalističnimi frakcijami zločin. Volivni rezultati so nam viden dokaz, kam pridemo, če pustimo še nadalje, da se v naših vrstah šopirijo politični hohštapljerji, intriganti, histriki in sebičeneži.

Na Kranjskem ni dobila niti Bernotova skupina niti stranka delovnega ljudstva mandata. Na Štajer-

skem, kjer rezultati še niso znani natančno. Bernotova skupina tudi ni dobila mandata, najbrže pa tudi Golouhova ne!

V Ljubljani tepe Zarjane kompromis z kršč. socijalci, ki so ga sklenili pri zadnjih občinskih volitvah. Na škodo stranke delovnega ljudstva so zrasli klerikalci in volivni rezultat v Ljubljani pomeni za to stranko kraj njene kompromisne politike z meščanskimi strankami.

SSJ je na jugu države obdržala svoje pozicije; to je najboljši dokaz, kako prazno je bilo govoričenje nekaterih sodrugov na celjskem kongresu, da tam ni organizacij. Boljše so, kot pri nas! Izgleda, da komunisti niso dobili nobenega mandata v državi; narodni socijalisti so popolnoma skrahirali.

Na Slovenskem je zmagala klerikalna avtonomistična demagogija, na

Hrvaškem Radičeva »republika«, v ostalem delu države radikalci — same plemenske stranke. Z ozirom na tak izid volitev je pričakovati težke notranje državne krize.

V sledečem priobčujemo volivne rezultate v glavnih številkah, za Ljubljano so številke končno veljavne, za ljubljansko okrožje več ali manj tudi, za mariborsko pa izid še ni popolnoma znan.

Mesto Ljubljana.

Število vpisanih volivcev: 1. 1920: 10.961; 1. 1923: 12.728
Volivna udeležba: 1. 1920: 80.31; v % 1. 1923: 69.7
Število oddanih glasov: 1. 1920: 8796; 1. 1923: 8875
Število poslancev: 1. 1920: 4; 1. 1923: 1

Stranka	1. 1920		Soc. dem.	Komunisti	Demokrati	Klerikalci	Narodni socijalci	—	
	1. 1923		SSDL		Napred. blok			Šušteršičijanci	
L. 1920	oddani glasovi	šte- vilo	1158	1499	3196	1762	1188	—	
		v %	13.2	17	36.3	20	13.5	—	
	izvoljeni poslanci		0	1	1	1	1	—	
			0	0	1	0	0	—	
L. 1923	oddani glasovi	šte- vilo	1865		3511	2814	549	136	
		v %	21		39.5	31.8	6.2	1.5	
	izvoljeni poslanci		0		1	0	0	0	
				0		1	0	0	0

* L. 1920 je veljal za preračunavanje, koliko poslancev dobe posamezne stranke, popolnoma drug način; razun tega je volilo mesto Ljubljana 4 poslance. V to rubriko smo postavili število poslancev, kakor bi opadlo l. 1920 na posamezne stranke na

podlagi takrat oddanih glasov, če bi že takrat veljal isti volivni red, kakor danes, da je namreč izvoljen poslanec tiste stranke, ki dobi največ glasov. Na ta način olajšamo primerjanje.

Ljubljansko volivno okrožje.

Število vpisanih volivcev: 1. 1920: 86.119; 1. 1923: 97.119
Volivna udeležba: 1. 1920: 78.36; 1. 1923: v % 74.1
Število oddanih glasov: 1. 1920: 67.318; 1. 1923: 71.986
Število poslancev: 1. 1920: 16; 1. 1923: 10

Stranka	1. 1920		Soc. dem.	Komunisti	Klerikalci	Sam. kmetje	Demokrati	Nar. socijalisti	—	
	1. 1923		SSJ in KDZ	SSDL					Šušter.	Radi- kalci
L. 1920	Oddani glasovi	šte- vilo	7134	9142	28268	15641	4500	2633	—	
		v %	10.6	13.6	42	23.2	6.7	3.9	—	
	izvoljeni poslanci		1	3	6	4	1	1	—	
			1	1	5	3	0	0	—	
L. 1923	oddani glasovi	šte- vilo	1445	5589	48393	6462	5974	1259	739	2125
		v %	2	7.8	67.3	9	8.3	1.7	1	2.9
	izvoljeni poslanci		0	0	9	1	0	0	0	0
				0	0	9	1	0	0	0

* L. 1920 je veljal za preračunavanje, koliko poslancev dobe posamezne stranke, popolnoma drug način; razun tega je volilo okrožje tudi več poslancev. V to rubriko smo postavili število poslancev, kakor bi

opadlo l. 1920 na posamezne stranke na podlagi takrat oddanih glasov, če bi že takrat veljal isti volivni red, kakor danes. Na ta način olajšamo primerjanje.

Mariborsko-celjsko volivno okrožje.

Število vpisanih volivcev: 1. 1920: 118.192; 1. 1923: 136.916
Volivna udeležba v %: 1. 1920: 69.43%; 1. 1923: 70.52%
Število oddanih glasov: 1. 1920: 82.151; 1. 1923: 96.558
Število poslancev: 1. 1920: 21; 1. 1923: 15

Stranka	1. 1920		Soc. dem. KDZ	Komunisti	Klerikalci	Samost. kmetje	Demokrati	Narodni socijal.	Prekm. gospod.	—			
	1. 1923		SSJ in KDZBer.	SSJ in KDZ (Golouhova sk.)						Novač. republ.	Nemci	Radič.	Radi- kalci
L. 1920	Oddani glasovi	šte- vilo	21.249	5648	28.941	17.369	4592	2365	1960	—			
		v %	26	6.9	35.2	21	5.7	2.3	2.3	—			
	izvoljeni poslanci		6	1	7	5	1	1	0	—			
			4	1	6	4	0	0	0	—			
L. 1923	oddani glasovi	šte- vilo	4284	5782	55.734	4543	5164	2069	—	1449	5980	10.168	1365
		v %	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	izvoljeni poslanci		0	1?	12	0	0	0	—	0	1?	2	0
				0	1?	12	0	0	0	—	0	1?	2

* Glej opombo zgoraj.

Iz tega pregleda je razvidno, da bi bili socijalisti dobili, če bi šli skupno v volivni boj, na Kranjskem najmanj 1 mandat na Štajerskem najmanj 2 mandata! Najbrže bi dobili pa še več, ker bi bila agitacija lažja in izdatnejša. Tako pa je na skupina zabavljala čez drugo, na boj proti meščanskim strankam pa so vse skupine pozabile. Mi smo že v 1. številki R. P. povdarili, da bodo klerikalci imeli dobiček od našega bratomornega boja. Zaslepljeni »voditelji« tega niso uvideli. Mi ne trdimo, da so od meščanskih strank podkupljeni, ali rezultat volitev je tak, kakor da bi bili klerikalci res nekatere »voditelje« bili podkupili, da delajo zgago in prepir med nami!

Delavci, kmetje! Naženite škodljivce socijalističnega pokreta iz vaših vrst!

Mi jih pa obtožujemo veleizdajstva nad socijalizmom!

Širite in naročite „Rdeči Prapor!“

Politični pregled.

Revolucionarni spomini. V marcu l. 1871. je zavladovala pariška komuna. ki so jo francoski meščanski republikanci zatrli s krvjo in komunarde preganjali po celem svetu. — L. 1848. v marcu so padle žrtve dunajske revolucije, po največ delavska kri! Delavstvo je vedno nosilec revolucije in nanj pade vsa teža reakcije. Naša dolžnost pa je, da se padlih žrtev spominjamo! Klerikalci in agrarna reforma.

Klerikalci in katoliški škofi so res za izvedbo agrarne reforme. — Kdor tega ne verjame, naj prečita sledeče dobesedno rešenje ministrskega sveta (velikosrbsko radikalno-pravoslavnega!) od 24. 11. 1923. št. 623 in ministra za agrarno reformo od 26. 11. 1923 št. 5862 (kako hitro rešuje Vaše akte Beograd, ali vidite, klerikalci!): »da se semenišču nadškofije zagrebske (v županiji zagrebski in varaždinski) vrnejo zemljišča, ki so razdeljena agrarnim interesentom in sicer neposejana zemljišča takoj v tej pomladi, a zasejana na jesen, ko se usevi pobero.

Radićev hrvaški sabor. Pravijo, da hoče sklicati Radić po volitvah v Zagrebu hrvaški sabor, ki naj proklamira samostojnost Hrvaške in se potem — brez krvave revolucije pogaja z Beogradom. Ni izključeno, da bo Radić res še to neumnost napravil. Vojaška klika in radikalci mu bodo pa hvaležni, da jim bo dal zaželjenega povoda za diktaturo.

Sporazum v Nišu. Med našo državo in Bolgarijo se vrše že dalje časa pogajanja v Nišu, ki naj dosežejo sporazum o zavarovanju naših

mej pred vpadi bolgarskih komitašev. Bolgarski komitaši vpadajo namreč v Makedonijo deloma iz političnih razlogov, ker stojijo na stališču, da je Makedonija bolgarska zemlja, deloma pa so med njimi tudi razbojniki. Gotovo je v interesu miru in reda, da pride do sporazuma. Seveda bo pa Makedonija šele tedaj srečnejša dežela, kadar se bo makedonsko ljudstvo oprostilo tudi Pašičevih radikalnih, pa tudi drugih meščanskih komitašev, ki gospodarijo doli v imenu naše države hujske, kakor v kaki afriški koloniji in nič boljše, kakor bolgarski komitaši.

Bolgarska. Stambolijski, ministrski predsednik bolgarske vlade, je svojo zemljeradniško vlado rekonstruiral, pometal je iz vlade vse koruptne elemente in razpustil parlament. Nove volitve se vrše v mesecu aprilu. Stambolijski pričakuje, da bo njegova stranka zmagala in prišla še močnejša v parlament. Stambolijski ima precej močno opozicijo v parlamentu, ki jo sestavljajo večinoma intelektualci. Med njimi je mnogo elementov, ki so odgovorni za udeležbo Bolgarije na svetovni vojni.

Samoodločba malih narodov. Poslaniška konferenca zmagovalne antante je določila vzhodno mejo Poljske republike. Poljski pripade velik del zapadne Ukrajine, med drugim vsa vzhodna Galicija, ki ni poljska, ampak maloruska. Nihče ni Ukrajincev vprašal za njihovo voljo — samoodločba imperijalizma! Ruska vlada je opravičeno protestirala proti taki razmejčitvi!

volitev. Kako hitro bi se očistile delavske vrste osrečevalcev, voditeljev, bogov — — — naenkrat bi delavstvo videlo, da so lastna glava, socijalistični program in organizacija več vredni, kakor pa vse lepe fraze Štefanovičev. Miha Korenov, Bogvetov, Nachtigallov in drugih, za katere še danes ne vemo, ki pa odpadejo šele jutri, za danes je še prezgodaj. Ali pa je radikalom denarja zmanjkalo? Ko so oni delali »revolucijo«, so nas zmerjali s »socijalpatritjoti«. — Mi smo hvala bogu, ostali, kar smo bili, oni pa so postali »radikalpatritjoti«. Če vse to našim rudarjem ne odpre oči, potem jim bo treba pač še mnogo — bridkih izkušenj! — In drago jih bodo plačali!

SSDL in klerikalci, ki so šli v Ljubljani po zimi skupaj v občinske

volitve, so pri sedanjih volitvah na deželi prišli v ostro nasprotstvo. Klerikalci so se zbalkanizirali, čeprav so za slovensko avtonomijo, in so začeli shode nasprotnikov razbijati. Tako so razbili shod s. Fabijančiča od SSSD predpretečeno nedeljo, pa tudi na drugih shodih so pokazali, da so se v Jugoslaviji že marsikaj slabega naučili, a veliko dobrega pozabili!

Hribar ga lomi! Cesar Janez ga lomi in pravijo da ga bo volivno gibanje odneslo, predno se poleže. V zadnjih dneh so ga demokrati ujeli, ko je hotel Kočevski občinski svet razglati, da bi pridobil nemške glavoše za volitev. Ker ima v dr. Lukanu vrednega namestnika, se za g. Hribarjem ne bomo jokali.

Iz časopisja.

Radničke Novine prinašajo v svoji zadnji številki oklic glavnega radniškega saveza, da glasuje vse v njem organizirano delavstvo za našo SSJ. — Naša SSJ in nezavisna delavska stranka (komunisti) si marsikje stojijo v ostrem boju nasproti. Nezavisna delavska stranka je izdala parolo, da se mora komunistično delavstvo vzdržati volitev v onih okrajih, kjer nezavisna delavska stranka ni postavila svojih lastnih kandidat-skih list.

Naprej. Naprej je priobčil pretečeno soboto uvodnik »Združevalec v eno stranko z desetimi skupinami«. Nanj odgovarjamo na kratko prav radi, ker nam vobče neoseben ton članka omogočava stvaren odgovor, kolikor se tiče nas.

Najprvo podčrtamo, da pokrajinska organizacija, katere glasilo je Naprej, ni stranka SSJ, ampak del te stranke, kakor smo tudi mi. Mi hočemo ustvariti ognjišče za konsolidacijo delavskega socijalističnega gibanja v Sloveniji. To se pravi vsega gibanja, ki se vrši v okviru SSJ. Ponovno smo povdarili, da hočemo enotno socijalistično fronto — enotne organizacije. Povdarili smo tudi, da smo se od pokrajinske organizacije zato ločili, ker se nismo strinjali z načinom njenega boja za socijalizem in načinom njene socijalistične vzgoje. Kakor hitro bi se ta način spremenil so med pokrajinsko organizacijo in med nami odpravljene vse diference! In če iščemo sporazum z vsemi socijalisti in socijalističnimi skupinami v Sloveniji, ki pristajajo na program SSJ: to se vendar ne pravi iskati sporazuma med voditelji samimi! Saj so vendar ravno pretečene volitve pokazale, da za drugimi socijalističnimi »voditelji« vendar tudi stoji nekaj organizacij in volilcev! V zakup ni nikdo vzel socijalizma na Slovenskem in tudi mi si prilaskamo, da o njem govorimo in za njega delamo. Pokrajinsko tajništvo pa najbolje samo ve, da stojijo za nami

organizacije, ki so odpadle od njega, ne zato ker niso več socijalistične, ampak zato, ker se z Naprejevo pisavo ne strinjajo.

Zarja. V članku »Proč s krive poti« v 11. št. se Zarja zavzema za enotno fronto, če smo prav razumeli, socijalističnega proletarijata v Sloveniji. V tem se z Zarjo strinjamo. Mislimo, da člankar misli pri besedi socijalističen tudi na socijalističen program in socijalistično internacijo-orientacijo — konkretno na oni proletarijat v Sloveniji, ki bi po svojem mišljenju imel mesta v SSJ. Tudi v tem se s člankarjem strinjamo, da treba pomesti z osebnim bojem in še marsičem iz socijalističnega gibanja v Sloveniji. Zato bomo veseli, če se bomo kedaj na kaki konferenci našli, kjer bomo mogli dognati, če in kaj nas loči — da bodo potem naše organizacije mogle sklepati o nadaljnji poti. Ali — ne dopada nam, kar stoji na drugih mestih v isti Zarji: V rubriki »Politični pregled« čitamo o Zarjini žalosti; da Gosarjevi kršč. socijalci ne gredo skupaj z SSDL, župan Perić v svojem govoru povdarja prav ostentativno zaupanje, ki so mu ga izkazali oni »ki ste nas poslali v občinski svet« — to so bili tudi klerikalci. V to enotno fronto pa mi ne gremo. Mi smo socijalisti, če hočete socijalni demokrati, nikakor pa nismo kaka delavska stranka, katere program obstoja iz besede: »Le vkup, le vkup uboga gmajna« — da nas bo več na volišču! Odklanjamo vsako načelno nejasnost in načelno neopredeljenost. Kompromisarskih enotnih front med nami in nesocijalisti nočemo, ker so nesocijalistične. Dr. Gosar je načelno jasan, zato ni šel k SSDL in to nam na možu dopade, ostal je pri klerikalcih, ker je klerikalec. O njih pa imamo povedati to, kar je Naprej v članku »Mrtvi roki« v št. 61 povedal in še kaj več! Torej Zarja: ali — ali!

Iz stranke.

Tajništvo. Vse dopise na tajništvo naše oblastne organizacije naslavljajte na naslov: Tajništvo oblastne organizacije SSJ, Ljubljana, Wolfova ul. 12. tiskarna Hrovatin.

Naročnikom. Današnje številko smo poslali vsem onim, ki nam do sedanjih številki niso vrnilii. Če kdo te številke ne vrne, ga bomo smatrali za naročnika ter ga prosimo, da nam po pošto-hranilnični položnici, ki smo jo 2. številki priložili, plača naročnino, ki znaša za en mesec 4 din., za tri mesece 12 din. in za pol leta 24. dinarjev.

Agitirajte in nabirajte naročnike za R. P. — Sodruga prosimo, da agitirajo za naš list in nabirajo naročnike. Na željo pošljemo blok za naročnike. Posebno je dolžnost naših somišljenikov, da to store v tistih krajih, kjer se pojavlja sistematična gonja proti Rdečemu Praporju. Naši »prijatelji« iz desne in leve so se s posebno vnmemo vrgli na agitacijo proti nam. Očividno se boje R. P. in resnice, drugače se ne bi bali, da bi njihovi ožji pristaši čitali tudi R. P.

Nabirajte za tiskovni sklad Rdečega Praporja, če boste list vzdržali! Nabrane prispevke pošiljajte na upravništvo R. P. v Ljubljani, Wolfova ul. 12. tiskarna Hrovatin.

Volitve so minule — čas organizatorskega dela je prišel. Nekatero organizacije so pozabile obračunavati, nekateri sodrugi so zaostali s plačevanjem prispevkov. Opozarjamo vse zamudnike, da vrše redno svojo dolžnost. One organizacije in posameznike pa, ki se strinjajo z našim nastopom pa prosimo, da prijavijo na naše tajništvo svoj pristop čimpreje. Pripravljamo sestanek zastopnikov naših organizacij in ne bodete imeli pristopa na sestanek, če ne bodete organizirani in svoje organizacijske dolžnosti izpolnili!

Nekaj organizacij nam je poslalo že predloge za upostavitve oblastnega tajništva in agitacijskega delovanja. Upoštevali bomo predloge samo onih organizacij, ki bodo nam obračunali.

Volivno gibanje.

Volitve so za nami — odahnilsi si bomo. Mnogo grdega smo videli in čuli, pa malo dobrega in pametnega. Demagogija je cvetela, obrekovali in pretepalni so se — vse za ljube mandate, ne pa za koristi ljudstva. Kajti če bi vsem strankam res bilo toliko za resno politično delo, bi morale tudi volitve vporabiti — in to prvi vrsti zato, da vrše organizatorično delo in da narod politično vzgajajo. Delajo pa naravno nasprotno — vse meščanske stranke. Zali-bog smo tudi mi socijalisti v tem volivnem boju stopili na opolzla tla demagogije in osebnih napadov. Pa ne — bog varuj! — na meščanske stranke, ampak ena socijalistična skupina na drugo. Mi smo gnusoba tega boja predvideli — zato smo se zavzemali za skupen nastop vseh socialističnih frakcij. Zalibog nismo vspeli. Ne zato, da udarjamo na koga, ampak zato, da pokažemo škodoljnost meščanskih strank, ki so ta

bratomorni boj opazovale in se z njim koristile in zato, da se v bodoče očuvamo takih naglavnih grehov, proti socijalističnemu pokretu, ponatiskujemo v sledečem notico iz demokratskega Jutra, ki se nam takole posmehuje, gotovo ne v našo korist.

»V kroniko mariborske pete in osme skrinjice. V Mariboru kot menda tudi po drugih mestih so že vsi hišni ogli posejani z volilnimi lepaki. Oko prijeto in neprijeto iznenadijo razne barve. Stranke se prehitvajo z več ali manj posrečnimi duhovitosmi in zmerjanjem. — Največ veselosti vzbujajo doslej socijalistični lepaki. Najprej so bili nabiti dolgi beli manifesti celjskih kandidatov sodrugov, iz katerih je bilo jasno razvidno, da so mariborski socijalistični voditelji največji škodljivci proletariata in plačanci kapitalistov. Že čez par dni so kričali med obledelimi lepaki sveži heroldi golouhovcev, ki so nedvomno dokazovali vsakomur, ki je hotel verjeti, da je mariborski socijalizem edino zveličaven, celjski in ljubljanski rdečkarji pa so rušilci enotne fronte proletarijata, koristolovci in zavestniki kapitalistov — in že so se ulična zijala zopet nagibala proti Ruški cesti, kjer čuva Golouhov štab edino zveličavne socijalistične svetlinje. — Toda naslednje jutro se je tik bojevitih čuvarev pete mariborske socijalistične skrinjice naselila moskovska krvavardeča osma Korenova socialistična skrinjica. In zopet se nam na podlagi dokumentov dokazuje, da je Golouh koristolovec, diktator, delavski slepar, zahrbtni sovražnik ubogega proletarijata. Že prvo noč pa je neznan delavski prijatelj te krvave lepake namazal z ogljem in sedaj so črni — mogoče simbol? Ljudje čitajo, gledajo, kimajo, — hodijo mimo in čisto kdo upravičeno zavzdihne: Ubogi proletarijat, ki imaš toliko prijateljev in generalov!«

Emil Štefanovič — tudi ta značaj je šel k radikalcem. Veliki komunistični gromovnik, prvoboritelj rudarjev, bog Delavskih novic in Strojovne borbe — zapustil jih je nehvaležne in odšel tja, kjer je — več denarja. Po revirjih pa pošilja letake, kjer piše o svojih »prijateljih« Fabijančiču in Klemenčiču! Pravzaprav je škoda, da nimamo vsak mesec

Delavska blagajna ima sedaj namen, da se osamosvoji kot posebno društvo in da s tem Kunčevno stranko, ki je itak v manjšini, izolira in jo po možnosti uniči.

Tiskarsko podjetje Kleinmayr je v sredi prejšnjega meseca Wagnerju službo odpovedalo, ker ni bilo z njim v službi zadovoljno, še manj pa z njegovimi socialnimi spletkami. — Wagner je l. t. m. odpotoval od tu v Gradec, ker ni dobil v nobeni tukajšnji tovarni dela.

Ne bom pozabil graškega namestnika takoj obvestiti o Wagnerjevem odpotovanju tja.

Ker je možno, da celo verjetno, da bo socijalno demokratična stranka poslala na mesto Wagnerja kakega drugega zaupnika semkaj, bom brez dvoma stvari tudi v bodoče posvetil vsa paznja in ne bom pozabil tozadevna morebitna opazovanja in nadaljne dogodke v tukajšnjih delavskih krogih sporočiti visokemu c. kr. ministrstvu.

Poročilo nam — sicer v vladni luči — slika najstarejše dogodke iz socijalističnega gibanja v Sloveniji in je zato brez dvoma zanimivo. — Marsikateri izmed starejših sodrugov se gotovo v tem poročilu omenjenih imen še spominja.

Strokovno gibanje.

Umri je v Mariboru s. Franc Postrak, strojevodja južne železnice, občinski svetnik in znan strokovničar.

Anketa ministrstva socijalne politike o delavskem zaščitnem zakonodavstvu.

Kakor smo že poročali se je vršila koncem februarja in začetkom marca v Beogradu anketa o nekaterih delih bodočega pravilnika za izvedbo zakona o zaščiti delavcev. Na dnevnem redu so bili sledeči pravilniki o ureditvi delovnega časa in sicer:

1. Osnova pravilnika o ureditvi delovnega časa v industrijskih in rudarskih podjetjih s posebnim pravilnikom o podaljšanju delovnega časa od 8 na 9 ali 10 ur po sporazumu med lastniki produkcije in vposlenim pomožnim osebjem;

2. osnova pravilnika o ureditvi delovnega časa v obrtnih podjetjih s posebno naredbo o zabrani nočnega dela v pekarskih podjetjih;

3. osnova pravilnika o ureditvi delovnega časa v trgovskih podjetjih.

Poleg tega pa je anketa reševala tudi o osnovi pravilnika o odpiranju in zapiranju obrtnih in trgovskih podjetij in končno o načrtu pravilnika o delavskih in nameščenskih zapnikih.

Ankete so se udeležili zastopniki delavskih zbornic iz Beograda, Zagreba, Sarajeva in Novega Sada, zastopniki trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic in strokovnjaki. Med zastopniki poslodavcev je bilo polovico — pekovi!

Prvi dan se je vršila najprej generalna debata o pravilnikih, s katerimi se hoče regulirati delovni čas.

Zastopniki delavskih zbornic so stali na stališču, da se mora princip 8 urnega delovnika v kar najširšem obsegu izvesti. Sklicevali so se na sklepe prve internacionalne konference dela, ki se je vršila l. 1919. v Washingtonu (Washingtonska konvencija o omejitvi delovnega dne na 8 ur, a delovnega tedna na 48 ur) ter so zahtevali, da se izjeme, ki jih dovoljuje zakon o zaščiti delavcev, omeje na kar najmanjšo mero.

Predstavniki delodajalcev pa so zahtevali da se v pravilniku odredi normalni delovni dan na 10 ur in da se samo za posebno opasna dela vpele krajši delovni čas, med tem, ko se naj bi v mnogih izjemnih slučajih (n. pr. za takozvano sezonsko delo) moral v večini slučajev dovoliti tudi daljši delovni čas.

Pri razpravi o pojedinostih tega pravilnika — posebno pri onih, ki so se nanašale na industrijska in rudarska podjetja — so predstavniki obeh skupin šele začeli iznašati svoje opombe za spremembo pravilnika v smislu svojih načelnih izjav, tako, da ni moglo priti do sporazuma niti pri najmanjših podrobnostih.

Do večje razprave je prišlo pri pravilniku, ki se nanaša na obrtna podjetja in to posebno v pogledu prepovedi nočnega dela v pekovski obrti. O tej stvari so razpravljali dva dni! Predstavniki poslodavcev so svoje gledišče srdito branili, napadajoč i sam zakon o zaščiti delavcev. Posebno so posamezni zastopniki pekovi poskušali z dolgimi govori prepričati ministrstvo o nemožnosti izvedbe prepovedi nočnega dela v svoji obrti. Peki iz Beograda, Srbije, Makedonije, Bosne in drugih ekonomsko manj razvitih krajev so napovedovali najljutejši odpor, če bi se samo poskušalo izvajati prepoved nočnega dela. Branili so svoje stališče z razlogom, da mali peki z primitivno urejenimi pekarnicami lahko žive samo, če polno izrabljajo nočno delo in delovno moč, drugače, da ne morejo konkurirati z večjimi podjetji in zadovoljiti odjemalce.

(Dalje prih.)

Dva shoda železničarjev.

V petek, 16. t. m. sta se vršila v Ljubljani in Mariboru dobro obiskana shoda železničarjev vseh političnih skupin v protest proti zavlačevanju rešitve železničarskih plačilnih zahtev in v protest proti postopanju ministra Velizarja Jankoviča z železničarji. Razni govorniki so na shodih v ostrih govorih ob burnem pritrdjevanju vseh železničarjev — tudi uradniki so bili navzoči — ostro kritizirali železniško upravo. — Naj nam bo dovoljena kratka pripomba. Železničarji so imeli lepo strokovno organizacijo. Komunisti so jo razbili, zato se vlada danes železničarjev ne boji! Le v močni razredni strokovni organizaciji je spas za železničarje — vse drugo ne bo prineslo železničarjem kruha in obleke ter izdržljive službe. Proč z demagoškimi frazami, vzemite sami svojo usodo v roko, organizirajte se, železničarji!

Rudarski štrajk. V Moravski Ostravi, središču čeških premogovnikov, je delavstvo stopilo v štrajk, ker so pogajanja z lastniki bila brezuspešna. Štrajka nad 40.000 delavcev.

Prosveta.

»Kres«. Izšla je prva številka drugega letnika »Kresa« s sledečo vsebino: T. Seliškar: Pesem revolucionarjev. A. Cerkevnik: Mariška. Kroselj J. Prelom. Čulkovski: Ta rdeči abadžur... Ernest Tiran: Dva lokvanja v mraku. I. S. Turgenjev: Na pragu. L. O. Karmi: Mati. A. Kuprin-Čulkovski: Napitnica. L. N. Tolstoj:

Car in srajca. Vladimir Solovjev: O nalogah umetnosti. Turist: Pozimi v planinah. Književnost. Kronika. Vestnik »Svobode«. — Celoletna naročnina »Kresa« znaša 50 Din, za dijake 40 Din, za inozemstvo 70 Din. — Naroča se v upravi v Ljubljani, v Židovski ulici 1, I. nadstr. — Priporočamo!

Dopisi.

Bloke. Nek Zupan se je klatil pri nas kot demokratični agitator in skušal napraviti pred volitvami zmešnjavo. Dopovedoval je ljudem, da naj vržejo krogličico v 5. škrinjico (Zerjavovo), mesto v našo ošmo. Bil je siten kot podrepna muha in eden naših somišljenikov ga je moral vreči iz svoje hiše na cesto, da se ga je znebil. Zato pa je demokratični agitator grozil z ovadbami radi aprovizacije s koruzo, ki jo je naša KDZ uvedla in ki dobro funkcionira. — Šušteršič je tudi v naš kraj prinesel razdor med duhovščino. Stari fajmoštri so na njegovi strani, mladi kaplančki — petelinčki pa brusijo svoje pete za klerikalce. Za enkrat so mladi kaplani še močnejši, s Šušteršičem drži samo Drobničeva familija. Vendar pa se razkol med klerikalci že čuti in če bi imeli dovolj moči na razpolago, bi bila pri teh volitvah KDZ dosegla še večje uspehe. Upamo pa, da se bo našemu nadaljnemu organizacijskemu delu posrečilo v bodoče doseči na Blokah močne in trdne organizacije. Potem nam vspeh pri volitvah ne izostane.

Zagorje. Dne 12. marca se je peljal nek naš sodrug iz Ljubljane v Zagorje. Ko se je v vlaku vsedel na svoje mesto, so naenkrat prišli nekdanji glasni komunisti Miha Koren, F. Bogve, Fr. Zupančič in še nekaj drugih, ki so sedaj postali vsi navdušeni srbski radikali. Vnela se je takoj politična debata med našim so-

drugom in njimi, temi novo pečenimi radikali. Glavno besedo je seveda imel Koren, ki je obsojal komunizem in ga smatral za najbolj škodljivo stranko za delavstvo. Zagovoril se je celo tako daleč, da je dejal med drugim, da je pripravljen iti k vsaki stranki, ki mu nudi večji kos kruha. Vsi ostali pa so mu pritrjevali. Mi smo to že zdavnaj vedeli, da je bilo med nekdanjimi komunisti po večini takih, ki so vodili komunizem, največ neznačajnežev. — Samo da tega niso priznali, sedaj pa kar sami povedo. Pri vsem tem pa je najbolj žalostno, da so se pustili pošteni delavci zavesti na taka pota. Delavstvo bi lahko kaj pomenilo kot politična stranka, če bi bilo poslalo stare in poštene socijalistične zaupnike. Upati je, da bo delavski pokret po teh volitvah ozdravel, če je med delavstvom še kaj zdravega razuma. Ne moremo, da ne bi omenili še nekaj, in sicer to, da srbska radikalna stranka, ki ima največ zaslug za izjemni zakon o zaščiti države, sedaj razsipava denar za tiste, ki jih je poprej preganjala, samo zato, da še naprej obdrži državno krmilo v svojih rokah. To je morala meščanskih strank; kar delajo danes radikali, to bodo delali jutri klerikalci ali demokrati. Ti delavec, revež, ali se boš spametoval enkrat? Mi mislimo da, ako še imaš količkaj zdravih možgan.

Razno.

Železničarjem obeta minister Velizar Jankovič, da dobe vse pravice, ki jih je ravnokar prejelo ostalo državno uradništvo. To obetanje naj pomiri opravičeno ogorčene železničarje. Vpraša se samo, kdaj dobe tudi železničarji tistih par krajcerjev. Minister pravi, da treba čakati seje finančnega odbora. Ta pa se pred majem najbrže ne bo vršila, ker bi vendar ne imelo smisla, čeprav bi bilo morda mogoče, sklicavati stari finančni odbor, ko je nova skupščina že izvoljena.

Mladini in dervišem socializma!

Ni za mladino in derviše socializma v svojih srcih ne čutimo nobene jeze.

Vajeni pa smo misli tehtati, ne samo šteti. Zato čutimo potrebo, da v sredi te dobe, kjer se spravlja

brezglavo blebetanje na vsako avtoriteto, češ, da v socijalistični družbi ne bo razlike med pametjo in neumnostjo, glasno povemo, da nam tak program ne imponira in da v tak socializem ne verujemo. Tisti, ki bodo znali spraviti svoje energije skromno v sklad z velikimi tradicijami socializma, so bodoči naši možje.

Vprašanja in odgovori. Pod to rubriko smo sklenili objavljati odgovore na kratka splošno zanimiva vprašanja, ki nam jih bodo naročniki stavili. Vemo, da želi marsikdo kaj zvedeti, kar ga zanima. Če pa vprašanje ne bo vobče zanimivo, bomo odgovarjali pisмено, če bo vprašanje priložena znamka za odgovor. Vprašanja nenaročnikov vržemo v koš! Vsako vprašanje napišite na poseben listek, drugače ne računajte na odgovor.

Vštipni ga!

Pešiljajte redno svoje obračune je rohnel pokrajinski tajnik nad zakasnelimi organizacijami.

Sam je pa prišel na strankin zbor brez računov!

Samo eden (poslanec) je bil stranki res na razpolago in je ves čas delal, kar je stranka sklenila.

Tako se nekdo hvali v Napreju.

Stranka pa je sklenila naj bo račun o stanju strankinega premoženja (bilanca) objavljena najkasneje do konca januarja v Napreju — sedaj smo pa že sredi marca — nekdo pa bilance še do danes ni objavil.

Lopov misli o vseh ljudeh, da so lopovi, ker jih sodi po sebi. To je naš odgovor na — napade!

NAKUPOVALNA ZADRUGA

F. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta šte. 33 („Balkan“)

Deželni pridelki, žito, mlievski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, mast in slanina, ter razni mesni izdelki.

IZVOZ

IZVOZ

IZVOZ

Telefon šte. 366.

Brzojavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.

Čekovni račun šte. 10.473.